

VERSCHIJNT

Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 3 maanden f 4.50.
Voor de overige steden des Rijks 5.50.

DONDERDAG 18 JANUARIJ.

UITGEVER DIRECTEUR:

C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.

Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon,
Beurssteeg, te Amsterdam.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.

Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIE:

Van één tot zes regels.
Voor elke regel meer.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden
worden geplaatst tegen betaling van f 1, het zegel
regt daaronder begrepen.

De „verhongerling“ waaraan, volgens den heer VAN HALL, „het Nederlandsche volk bloot stond“ moet wel zeer plotseling zijn gebleken.

Immers, indien wij wél zijn onderrigt, moet door den heer VAN HALL — tijdens de Minister van Marine (ENSLIE) op éene inspectie-reis naar 't Nieuwe-diep zich bevond — geprovoceerd zijn een Koninklijk besluit, waarbij de oorspronkelijke bestemming van de *Amsterdam* en de *Cycloop* naar de kust van Guinea, veranderd werd in eene expeditie naar den Sond: „om het Nederlandsche Volk voor uithongering te behoeden?“

De Minister van Buitenlandsche Zaken, aldus de taak van den Minister van Marine overnemende, zou, indien het genoemde feit bevestigd werd, dan ook alléén zich moeten verantwoorden voor dat, aldus geprovoceerde besluit; hij alleen zou in staat zijn te kunnen bewijzen, dat wij op het punt stonden van te verhongeren; hij alleen zou kunnen aantonen, dat er geen betere, geschikter schepen aanwezig waren, en dat, om die verhongerling te behoeden, het allezijs geoorloofd en noodig was, 's lands schepen en 's lands brave zeelieden voor eene hoogere behoefte te wagen.

Treffend springt de bijzonderheid in het oedg, in verband met de daarover gevoerde discussiën in de Tweede Kamer, dat de heer VAN HALL is — uit Amsterdam.

Zou een openbaar en naauwkeurig onderzoek niet inderdaad veel, wat nu duister is, kunnen ophelderen?

Zeldzaam werd, in eene afzonderlijke verkiezing voor de Tweede Kamer, zoo algemeen de belangstelling opgewekt, als het geval blijkt te zijn met betrekking tot de keuze, welke, aanstaanden Vrijdag, in het district Almelo zal moeten plaats hebben.

Die algemeene belangstelling wordt niet enkel verklaarbaar door het besef, dat er dure pligten rusten op hen, die geroepen zijn een waardigen opvolger te geven aan den overleden volksvertegenwoordiger; maar zij wordt ook verklaarbaar door de verhouding, waarin de Regering tot de Tweede Kamer en de rigtingen in die Kamer tot elkander staan.

Men is algemeen overtuigd, dat, in den gegeven stand van zaken, ééne stem meer of minder ten voor- of ten nadeele van deze of gene rigting verworven, voor de naaste toekomst van beslissenden invloed kan zijn op den uitslag der gewichtige vraagstukken van algemeen belang, waarvan de behandeling de Staten-Generaal wachten, op de rigting van ons Staatsbestuur.

Het is dan niet te veel gezegd, wanneer wij beweren, dat de geheele Natic met belangstelling gadeslaat de houding, die de kiezers van Almelo zullen aannemen, den ijver, dien zij aan den dag zullen leggen.

Nu ten deze alle organen der openbare meening hun gevoelen geuit hebben, zou 't wel overvloedig zijn, indien wij breedvoerig motiveerden de redenen, die ons leiden tot ondersteuning van een der gestelde kandidaten. Wij meenen dan ook te kunnen volstaan met de verklaring, dat wij, op de door vele dagbladen ontwikkelde gronden, de verkiezing van den heer Mr. G. M. VAN DER LINDEN, in het belang des Vaderlands, allezijs wenschelijk achten, en dat wij vertrouwen stellen op de vastheid der constitutionnele beginselen, welke de meerderheid der kiezers van 't district Almelo sinds jaren heeft geleid, om mannen, als VAN HOËVELL en DE MAN, tot Volksvertegenwoordigers te verkiezen.

Ben enkel woord omtrent den kandidaat, die zich tegenover den heer VAN DER LINDEN gesteld heeft, of gesteld is. Wij begrijpen de rol niet, die graaf SCHIMMELPENNINCK, sinds den laatsten tijd, speelt, of met zich laat spelen. In Amsterdam stelt hij zich niet herkiesbaar,

ziet hij af van 't mandaat van Vertegenwoordiger, — waardoor het alleen, naar 't schijnt, mogelijk is gemaakt, dat een ander — de heer BAUD — weder in de Kamer kwam; nu, te Almelo, stelt hij zich op nieuw kandidaat, om, naar het schijnt, te beletten, dat een ander in de Kamer plaats neme. Zou het wel geheel vrije wil zijn, die aldus den heer heer SCHIMMELPENNINCK doet handelen? Wat daarvan ook zij: zeker is 't, dat de kiezers tot de overtuiging moeten komen, of dat de heer SCHIMMELPENNINCK, te Amsterdam bedankende, gemeend heeft niet meer in de Kamer te huis te behooren — en dan mag zijne kandidatuur te Almelo, ook uit dit gezigtspunt, bij de nadenkende kiezers geene groote ondersteuning vinden; of dat hij, ginds plaats makende voor een ander, hier zich in den weg stellende, om den toegang van een ander te beletten, waarlijk slechts als „utilité“, naargelang het Gouvernement zijne hulp behoeft, op den voorgrond treedt. Waarin nu het „edele“ bestaat van de houding des heeren SCHIMMELPENNINCK, waarvan de *Nederlander* en *Amsterd. Courant* als om strijd gewagen, verklaren wij, in gemoede, voor als nog, niet te kunnen vatten.

De comédie, overigens, die door de *Nederlander* bij gelegenheid van deze verkiezing is gespeeld: de pogingen, welke door de *Amsterdamsche Courant* zijn gedaan, om, langs bedekte wegen, door verdeeling van stemmen te komen tot de overwinning van den kandidaat, dien zij heimelijk de zege toewenscht: wij beloven op een en ander, ter waardering der partijen, die beide dagbladen voorstaan, na den afloop der verkiezing, te zullen terugkomen.

De toekomst van Europa staat, meer dan ooit, op een keerpunt.

Vrede of hardnekkiger voortzetten, dan te voren, van den oorlog.

Wij betreuren het; maar onze overtuiging leidt er niet toe, om aan den vrede te doen gelooven. Integendeel: wij vreezen, dat de oorlog met meer kracht, dan in het afgelopen jaar, zal worden voortgezet.

In de voorwaardelijke aanneming door Rusland van de vier bekende punten, zien wij, vooralsnog, geenerlei waarborg voor een spoedigen vrede. Wij zien er in: een middel tot uitstel, voor Rusland zoo hoog noodzakelijk;

eene poging, om Oostenrijk op nieuw van het bondgenootschap met de Westersche mogendheden los te maken.

Rusland weigerde de aanneming der vier punten, toen het zich in betrekkelijk ongunstiger positie bevond dan nu. Hoe zou men nu onderstellen, dat het, eerlijk en te goeder trouw, de vier punten zou aannemen, die het veel van zijn invloed zou doen verliezen en, meer dan tien nederlagen in 't open veld, meer dan 't verlies van Sebastopol, zou vernederen?

Herziening van de tractaten met Turkije;
Verlies van 't beschermheerschap over de Donau-Vorstendommen;

Verlies van den invloed op de Grieksche onderdanen der Porte;

Vrije vaart op de Zwarte Zee en den Donau;
Verbod om eene zeemagt in de Zwarte Zee te hebben, die aan Rusland het overwigt kan geven.

Daarop komen de vier punten neder. Wie kan, eenigzins nadenkende, met ernst meenen, dat Rusland, in zijne betrekkelijk gunstiger positie, nu zou kunnen bewegen worden, om, zonder de hoogste noodzakelijkheid, in dat alles toe te stemmen?

Wat men zoo gaarne wenscht, gelooft men gaarne. Van daar het vertrouwen en de hoop op vrede, die met verdubbelde kracht zijn teruggekeerd. Men zal zich nogtans voor bittere teleurstelling wachten, wanneer men zich niet al te zeer overgeeft aan hetgeen men wenscht; maar wat, uit den aard der zaak, schier ondenkbaar is.

De geschiedenis heeft reeds zoo menigwerf geleerd, dat de opening van vredes-onderhandelingen slechts gediend heeft, of om de tegenpartij in slaap te wagen, of om zich op krachtiger verzet voor te bereiden. Wij vreezen, dat de aanneming der vier punten een dier beide oogmerken, welligt beide ten doel heeft.

Mr. Maximiliaan Jacob de Man.

IV.

Wij treden een nieuw tijdperk in. De groote financiële maatregelen waren uitgevoerd en geslaagd. Vrijwillige geldleening, conversie, te-geldmaking van het Belgisch aandeel in de Nederlandsche schuld hadden elkander opgevolgd. Vele leden der Kamer waren van meening geweest, dat men met de herziening der Grondwet had moeten aanvangen. De meerderheid begreep echter, dat eerst de financiële toestand moest geregeld worden, daar men anders de grondslagen van het Staatsgebouw aan het wankelen bragt. Zoodra nu echter de geldelijke toestand geregeld was, deed zich de wensch naar eene afdoende Grondwetsherziening, krachtig hooren. Men begreep, dat nu het oogenblik gekomen was, om de Natic de vruchten te doen plukken van het edel gedrag, dat zij, door de volteekening der leening van 127 millioenen, aan den dag gelegd had. Onder de leden, die dat gevoelen voorstonden, rangschikte zich de heer DE MAN. Bij de behandeling van het ontwerp-adres, in antwoord op de Troonrede, den 31 October 1844, drong hij er op aan, dat de wensch tot eene tijdige herziening, aan de Kroon werd kenbaar gemaakt. Het was zijn verlangen, dat het initiatief daartoe van de Kroon zou uitgaan. Hij meende, dat de wensch naar eene Grondwetsherziening moest uitgedrukt worden in woorden, die overeenkomstig en passende waren met den eerbied, dien de Kamer aan het geëerbiedigd Hoofd van den Staat toedraagt. Hij wilde aan de Regering, wanneer hij medewerken zou, om haar het wenschelijke eener herziening als het gevoelen der Kamer over te brengen, de meest volkomen ruimte hebben gelaten, om over eene zaak van dat uiterste gewigt voor het Vaderland, rijpelijk en onbevangen na te denken en tot een besluit, welk dan ook, te geraken. Hij wilde door de uitdrukking van *tijdige herziening*, na rijpe overweging, het zijne er toe bijbrengen, om het denkbeeld bij de Regering nog meer te verlevendigen, dat het, in het oog der Vertegenwoordiging, van haar en van haar alleen is, dat het initiatief daartoe behoorde uit te gaan. Door het bezigen van die uitdrukking wordt, daarom, zeide hij, de vervulling van dien wensch niet onbepaald verschoven; integendeel, de bijvoeging, dat de dagen van kalme en vrede, thans aan het Vaderland geschonken, gebruikt mogen worden tot eene *tijdige* herziening, bevat in het wezen der zaak eene tijdsbepaling; zij zegt met andere woorden niets anders, dan dat de dagen, die daartoe geschikt mogen geacht worden, volgens het gevoelen der Kamer, thans, in deze oogenblikken, bestaan.

Het adres werd aangenomen. De wensch naar eene Grondwetsherziening werd daarin in gepaste bevoorwaarden uitgedrukt. De Eerste Kamer stemde echter het adres af, juist omdat die wensch daarin voorkwam. Nu ontstond de vraag, wat te doen? Moet de Tweede Kamer een afzonderlijk adres tot den Koning rigten? Was dit met de bepalingen der Grondwet overeen te brengen? Of moest men de Troonrede onbeantwoord laten? Al die vragen gaven aanleiding tot uitgebreide discussiën. De heer DE MAN toonde ook hierbij, dat hij zich op een onafhankelijk standpunt bevond. Hij begreep, dat het door de Kamer ontworpen adres gevolg moest worden gegeven. Met 29 tegen 25 stemmen werd door de Kamer ook besloten, dat zij de mededeeling der Eerste Kamer niet voor kennisgeving zou aannemen. Aan dit netelige vraagstuk kwam op die wijs een einde.

dat, in de zitting van 13 November 1844, besloten werd, de gevoelens der beide Kamers, elk afzonderlijk, in één adres op te nemen, met welk voorstel de heer DE MAN zich vereenigde.

In den loop der zitting 1844-46 had de heer DE MAN, bij de beschouwing van een ontwerp tot verbetering van den accijns op de zeep, de gelegenheid, zijne denkbeelden het eerst meer speciaal te ontwikkelen over de accijnsen in het algemeen, maar de belangen van de nijverheid in het bijzonder. Hij verklaarde zich daarbij genegen, aan de Regering krachtig de hand te leenen iedere maal, wanneer het gold de schandelijke onduiking van 's lands regten door wettige middelen te beteugelen. Maar hij oordeelde, dat de maatregelen tot wering der sluikerij grenzen hadden, die door den aard van het fabrikaat worden aangewezen. Bij de beoordeeling van de doelmatigheid der voorzorgen verliest men, zeide hij, maar al te dikwijls uit het oog, dat het niet enkel en alleen daarbij de vraag is, of met die voorzorgen de uitoefening van het bedrijf nog mogelijk blijft, en of de oneerlijke fabrikant door dezelve krachtig zal worden getroffen; maar dat het daarbij ook de vraag is, of de eerlijke fabrikant, dien men dan quasi beschermen wil, door de gevaarlijke gevolgen eener onwillekeurige overtreding afschrikt, niet eerder besluiten zal het bedrijf vaarwel te zeggen, dan zich aan die gevolgen bloot te stellen. Hij vroeg, of men de industrie nog meer door fiscale maatregelen zou bekommeren en hare reeds moeilijke mededinging met het buitenland nog méér belemmeren? Hij wilde niet beweren, dat iedere voorzorg voor den wetgever ongeoorloofd is; maar hij vroeg, of men, vooral bij eene industrie van aard als deze, daarmee niet veel te verre was gegaan; haar in hare vrije beweging verlamde en somtijds afhankelijk stelde van de begrippen eens onkundigen ambtenaars?

Zoo aanstonds maakten wij gewag van de discussiën, die bij het ontwerp van adres, in antwoord op de Troonrede, hadden plaats gehad over het wenschelijke eener Grondwetsherziening. Het bleek spoedig, dat de verwachting van velen, dat de Regering daartoe het initiatief nemen zou, niet zou worden verwezenlijkt. Van daar het voorstel van eenige leden der Kamer, dat zij zelve van het regt van initiatief zou gebruik maken. Men kent de reeks van voorstellen, die aan de Kamer werden onderworpen. De heer DE MAN had zich niet onder de voorstellers geschaard.

Overeenkomstig zijn vroeger advies, schaarde de heer DE MAN zich echter bij de meerderheid der Kamer, die toen begreep, dat de vergadering van haar regt van initiatief ten dezen aanzien nog geen gebruik moest maken.

Eenigen tijd later kwam de tweejarige staatsbegrooing voor 1846 en 1847 in behandeling. De heer DE MAN erkende gaarne, dat er vooruitgang, vooral in het meer regelmatig beheer van 's lands geldmiddelen, was gekomen. Ofschoon het goede erkennende daar waar het gevonden wordt, kon hij echter de stelling van den Minister van Finantiën, den heer VAN HALL, niet toegeven, „dat er orde en regelmaat in het beheer onzer geldmiddelen heerschte.“ Integendeel was het zijne overtuiging, dat gewichtige voorschriften van de grondwet en van de andere wetten nog altijd zonder uitvoering bleven; er heerschte botsing en er heerschte in sommige opzichten verwarring in ons geldelijk beheer. Hij sloot zich dan ook wederom aan hen, die reeds zoo veel goëds hebben tot stand gebracht, door jaren lang onvermoeid en onverdroten op volledige uitvoering van die wettige en grondwettige bepalingen, of volledige openbaarheid en stelselmatige behandeling onzer geldmiddelen aan te dringen; die daarin vóór alles het gewichtigste veroischte voor het welzijn van het Vaderland hebben gezien. Hij deelde uitvoerig zijne bezwaren mede en was voornemens tegen al de hoofdstukken te stemmen. Dat gevoelen vond echter bij de meerderheid geen ingang. Er heerschte dat jaar een zoodanigen tegenstand in de Kamer, dat sommige hoofdstukken werden verworpen, en dat tegen Hoofdstuk I, dat anders geene oppositie uitlokt, zich 19 stemmen verklaarden, waaronder zich de heer DE MAN bevond. Tot die minderheid behoorden toen, — hoe veel leering is niet uit die zamenvoeging van namen te trekken! — de heeren THORBECKE, VAN HEEMSTRA, STORM, NEDERMEIJER VAN ROSENTHAL, LUZAC, WICHERS, ANEMAET, DRUIJMAER VAN TWIST, BOREEL VAN HOGELANDEN, VAN GOLTSTEIN, DE KEMPENAER, VAN PANHUIJS en VAN DAM VAN ISSELT, alsmede de volgende heeren, die niet meer in het rijk der levenden worden aangetroffen, als: KNIFHORST, VAN RECHTEREN, BRUCE, SCHOONEVELD en VERWEIJMEJAN. Wat veranderen de tijden en de menschen, na een tiental jaren!

Bij de behandeling van de voorstellen tot herziening van het reglement van orde, in Maart 1846, gaf de heer DE MAN weder een bewijs van zijn zelfstandig en onafhankelijk karakter. Men had de verwerping van vroegere voorstellen toegeschreven aan afhankelijkheid van de regering, die bij de vergadering bestaan zou. De heer DE KEMPENAER had dit weinig parlementaire

verwijt gedaan. De heer DE MAN verklaarde, daarop dat verwijt verre van zich af te werpen, en, wat hem betreft, in het uitbrengen zijner stem over die vroegere voorstellen geheel onafhankelijk geweest te zijn. De beschouwingen der regering hebben bij die gelegenheid, even als bij andere gelegenheden, geen der minsten invloed op zijn gevoelen gehad, en hij had de voorstellen helpen afstemmen op grond van bezwaren, die in de voorstellen zelve gelegen waren, eene gedragslijn, die hij ten alle tijden gevolgd had.

Opmerking verdient ook het gevoelen, door den heer DE MAN blootgelegd, bij de behandeling van ontwerpen, strekkende tot herziening van het vroeger vastgestelde, doch niet ingevoerde eerste boek van het Wetboek van Strafrecht. Hij stond daarbij het gevoelen voor, dat een stuksgewijs onderzoek en vaststelling van een zoo zamengesteld geheel als een wetboek is, moeilijk, onraadzaam, ja schier onmogelijk was. Te regt betoogde hij, dat men met de vaststelling niets won en geen stap verder kwam. Men moest toch altijd wachten tot de vaststelling van het overige. (De ondervinding heeft de juistheid dier meening aangetoond). Hij zag zich dan ook verplicht, al de voorgestelde ontwerpen af te keuren. De meerderheid der Kamer dacht er anders over. Zij nam het eerste ontwerp aan, doch het tweede werd afgestemd. De Minister van Justitie trok daarop al de ontwerpen in en de zaak bleef daardoor toch zoo als zij was.

In 1847 werd er eene nieuwe poging gewaagd, om een nieuw Wetboek van Strafrecht vast te stellen. Het werk moge tot de vaststelling van een eerste boek gevorderd zijn, de voortzetting der taak is, ten gevolge van den loop der omstandigheden, tot heden uitgesteld. Bij de behandeling van die ontwerpen in 1847, heeft de heer DE MAN verklaard, dat hij het niet wenschelijk achtte, dat het algemeene Wetboek van Strafrecht vroeger dan dat voor het krijgsvolk te water en te land werd ingevoerd, want mogt dat, hetwelk aan de beraadslagingen onderworpen was, aangenomen worden, om, zoo als de minister gezegd had, tot de daarstelling der nieuwe gevangenis-inrigtingen te geraken, dan moest hij vragen, of de algeheele herziening der militaire wetgeving niet bijna *ad calendae graecas* zou verschoven worden? Intusschen, zeide hij, is onze land- en zeemagt thans zamengesteld uit landskinderen, die met ons gelijke regten hebben; en niet verdienen lang te leven onder eene wetgeving, die eerder uit de middeleeuwen schijnt afkomstig te zijn. Naar de eindelijke invoering van een nieuw militair wetboek konden, naar zijne meening, ook niet wachten de groote menigte speciale wetten, waarbij straffen zijn bedreigd, als de finantiële wetten, die op de geneeskunde, middelen van vervoer, wegen en vaarten, waarborg, vervoer van buskruit, onderwijs, maten en gewigten en andere meer. Bij al die wetten staat de regter in twijfel, of hij de algemeene regelen, bijv. de reeds aangehaalde omtrent poging, toerekenbaarheid, medeplichtigheid en soortgelijke, toepassen kan al of niet. Bij de verdere discussiën te dezer zake keurde hij het af, dat in het ontwerp eene vroeger opgenomene bepaling werd gemist, volgens welke niemand andere straffen kan ondergaan, dan die welke bij de wet zijn opgenomen. Dergelijke bepaling was rationeel; want het was de wetgever, die, zich grondende op de behoeften van den tijd, beoordeelen moet, welke straffen tot behoud van de rust in de maatschappij, volstrekt noodig en streng gevorderd worden. Zij was noodig, omdat de ondervinding de noodzakelijkheid daarvan heeft geleerd; de voorname aanleiding was bekend; zij was gelegen — en de Regering stemde in het afgelopen jaar dit toe — in het somtijds plaats gehad hebbende misbruik, dat men, bij de commentatie van de doodstraf, andere straffen oplegde, dan bij het bestaande strafwetboek waren opgenomen. Overigens had de heer DE MAN groote bezwaren tegen den duur der bedreigde cellulaire gevangenisstraf in het algemeen; omdat hij de zekerheid miste, dat dit zonder krenking der geestvermogens en zonder nadeel der gezondheid kon worden doorgestaan.

In Julij 1847 kwam weder in behandeling de tweejarige Staatsbegrooing voor 1848 en 1849. De wensch naar eene Grondwetsherziening was door de Regering onbevredigd gelaten. Orde en regelmaat in het beheer der geldmiddelen lieten nog veel te wenschen over. Welke was toen de houding van den heer DE MAN? Zoo als het altijd gaat, wanneer billijke wenschen onverhoord blijven, zijne woorden en daden werden krachtiger; daarenboven zijne overtuiging werd met den dag vaster, dat ons Staatsgebouw dringend herziening behoefde, wilde het niet eindelijk instorten. Zijne rede, den 31 Julij 1847 gehouden, was alleropmerkelijkst. Zij mag als eene oorlogsverklaring tegen het toenmalig Ministerie beschouwd worden. Hij herinnerde aan hetgeen hij twee jaren te voren over het beheer der geldmiddelen had gezegd. Sedert dien tijd had alles, wat hij gevreesd had, zich verwezenlijkt. Hij beriep zich, tot staving dier stelling, op twee verslagen over het beheer onzer geldmiddelen, gewichtige

staatsstukken uit den boezem der Kamer uitgegaan en aan de geheele Natie bekend gemaakt. Die voor hem alleen geen geheim, geen gesloten boek waren gebleven. Maar alle aandacht verdient het, dat de spreker zich thans niet meer tot klagen over het beheer van 's Rijks geldmiddelen bepaalde. „Maar,“ zoo ging hij voort, „er is op dit oogenblik meer. Toen, nu twee jaren geleden, verklaarde ik mij uitsluitend en streng te willen bepalen binnen de grenzen van het beheer onzer geldmiddelen, en de reden waarom ik dit met anderen, wier beginselen ik in deze Kamer meestal gewoon ben te volgen, toen deed, was voor niemand een geheim. Dat gedeelte van ons Staatsbeheer was in een vroeger tijdvak tot een toestand gebracht, die ons tot aan den rand van het verderf had gevoerd; dien toestand te verbeteren, was jaren lang het hoofddoel hunner zorgen en bemoeijingen; getrouw aan de beginselen van gematigdheid, die hen in deze Kamer tot rigtsnoer strekten, wilden zij de Regering tusschentijds in al het andere niet bemoeijelijken. Maar dat tijdvak van uitsluitende zorgen is thans voorbij; drie jaren zijn er verlopen, dat de Natie het groote offer bracht. Wij worden geroepen, om onze goedkeuring te hechten aan een regerings-plan, andermaal voor een nieuw tijdperk van 2 jaren bestemd.

THANS, ZOO IMMER, IS DUS HET OOGENBLIK GEBOREN, en het ligt in onze dure verplichting, om een blik te slaan op den gang van het Staatsbestuur, niet meer enkel wat het geldelijk beheer betreft; maar algemeen, omtrent alles, waarbij de materiële welvaart der Natie zoo innig is betrokken. (DIE VERPLIGTING RUST OOK OP MIJ.) Behalve dat hij zich beriep op de beide, namens de Kamer uitgebrachte verslagen, verklaarde hij, dat het algemeen verslag over de begrooing zelve, in de hoofdzaak de uitdrukking bevatte zijner denkbeelden. Daarom had hij het als lid der commissie van rapporteurs met zijne handteekening bekrachtigd. En wanneer dat alles nog niet genoeg was, dan verklaarde hij zich te vereenigen met de drie sprekers, die de discussiën hadden geopend (de heeren: NEDERMEIJER VAN ROSENTHAL, DRUIJMAER VAN TWIST en VAN PANHUIJS.) Hij verklaarde hunne denkwijze in het algemeen voor de zijne aan te nemen. Hij verlangde, derhalve, overeenkomstig hetgeen in de beide verslagen staat opgeteekend en door hem bij het eerste onderzoek in de afdelingen reeds werd voorgestaan, verdaging van de behandeling der begrooingswetten, tot dat door voorstellen der regering aan de meest dringende behoeften zal zijn voldaan, en wij, door een geopend uitzicht op een ander stelsel van regering zullen zijn gerustgesteld. Het blijkt dus, dat de heer DE MAN nu de finantiële toestand op beteren voet gebracht was en hij ontwaarde, dat de regering steeds weigerachtig bleef, dien wensch naar grondwet-herziening te verhooren, hij, door verdaging van de behandeling der begrooing, de Regering wilde noodzaken aan de meest dringende behoeften der Natie te voldoen. Hij verklaarde zich dan ook met dat doel tegen hoofdstuk II, dat echter met 34 tegen 24 stemmen werd aangenomen. Tot de minderheid behoorden, 't is opmerkelijk dit te herinneren, de heeren van Dam van Isselt, van Goltstein, Gevers van Endegeest, Storm, van Rijckevorsel, de Kempenaer, Hoffman, Anemaet, van Beeck Vollenhoven, Roreel van Hogelanden en Cost Jordens, die nog leden der kamers zijn.

Thans zijn wij tot het gewichtigste en voortreffelijkste tijdvak in het openbare leven van den heer de Man gevorderd.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZICHT.

Zelden waren de berigten zoo tegenstrijdig als heden. Gister is in onze telegrafische dépêches medegedeeld het bericht van de *Morning Post*, dat Oostenrijk aan Engeland en Frankrijk heeft bekend gemaakt, dat de vrede niet waarschijnlijk is.

Gemeld blad voegde daarbij, dat Oostenrijk de gebeurtenissen in de Dobrutscha gadeslaat, terwijl de Oostenrijksche legers binnen weinige dagen offensief zullen handelen.

Berigten uit Parijs bevestigen die tijdingen. Maar van een anderen kant wordt gemeld, dat de Keizer van Oostenrijk audientie zou hebben verleend aan eene deputatie der nationale bank, aan welke hij moet te kennen geven hebben, dat er hoop bestaat om den vrede weldra hersteld te zien.

In de hooge kringen is men thans meer dan vroeger geneigd om de openingen onlangs te Weenen gedaan, als van ernstigen aard te beschouwen.

Bij zooveel tegenstrijdigheid weet men waarlijk niet waaraan men zich te houden heeft. In dezen stand van zaken is het raadzaam, de verschillende, hoezeer tegenstrijdige berigten eeniglijk mede te deelen met aanbeveling levens om voorhands aan geen der verschillende lezingen onvoorwaardelijk geloof te schenken.

Het meerdere vertrouwen der Westersche Mogendheden in de laatste verklaringen van Rusland, is, meenen wij, niet te ontkennen.

De vraag is thans of de inval der Russen in de Dobrut-

...cha van zoo ernstigen aard is om onmiddellijk aanleijning te geven tot vreedzaamheden tusschen de Russische en Turksche troepen.

Wij houden het er voor, dat zij welke daaraan zeer veel gewigt hechten, en deze zaak van dien aard beschouwen, dat zij zal bijdragen tot verijdeling der aangewende vreedelievende pogingen, zeer overdrijven.

Er zijn berichten uit Constantinopel ontvangen tot 4 dezer. Daaruit blijkt, dat er niets belangrijks is voorgevallen noch voor Sebastopol, noch op het open veld. Voorts bevatten zij de mededeeling der veranderingen, welke er in verschuivende Turksche hooge betrekkingen hebben plaats gehad; en van de groote verkenning, welke aan den kant van Tcherassa door generaal Morris gedaan is aan het hoofd van een zeer talrijk legerkorps.

Wij deelden gister reeds mede, dat de uitslag der leening alle verwachting te boven gaat. Men verzekert, dat het totaal der inschrijving minstens vijftien honderd miljoenen te boven gaat en sommigen spreken zelfs van een nog hooger bedrag. De inschrijving tegen 500 francs rente alleen, zoude reeds het gevraagde cijfer verre overtreffen.

De beraadslaging in de Sardijnische kamer over het ontwerp van wet op de kloosters is tijdelijk afgebroken, aangezien de vergadering besloten heeft, gedurende veertien dagen geene zitting te houden, als een bewijs van hulde voor de nagedachtenis der Koningin-Moeder, wier overlijden wij reeds gemeld hebben.

Het schijnt, dat de heer Dubormida, de minister van buitenlandsche zaken, niet de eenige minister is, die zijn ontslag wilde nemen, ten gevolge der onderteekening van het alliantie-tractaat tusschen Piemont en de Westersche mogendheden. De heer Paleocapa heeft insgelijks zijn ontslag genomen, dat evenzeer nog niet aangenomen is. De heer Rattazi die thans belast is met het beheer der ministerien van justitie en binnenlandsche zaken heeft ook het verlangen te kennen gegeven om zich te mogen verwijderen.

Men houdt het er voor, dat de heer Paleocappa, als zijnde een Venitaan, zijre goeukeuring niet kan schenken aan een verdrag, dat eene alliantie daarstelt tusschen Piemont en Oostenrijk. En wat de heer Rattazi betreft: indien hij er in toegesloten heeft om voorloopig nog minister te blijven, dan is dit omdat hij zijn post niet wil verlaten zoo lang de beraadslagingen over het wetsontwerp op de kloosters voortduren; welk wetsontwerp uitgaat van de beide ministerien aan het hoofd waarvan hij zich thans bevindt.

Reeds hebben wij mededeeld, dat de alliantie tusschen Piemont en Oostenrijk niet regstreeks is. Volgens nader ontvangen berichten, zou Piemont ook niet toegetreden zijn tot het verdrag van 2 December: maar wel tot het alliantie-tractaat van 10 April 1854 tusschen Engeland en Frankrijk alleen.

Er zou, o. a., ook eene militaire overeenkomst zijn, krachtens welke Piemont 15 duizend man ter beschikking van de geallieerden zou stellen. Dit korps zou, gelijk door de *Presse* verzekerd wordt, onder de bevelen van lord Raglan staan.

Wat de leening betreft, waarin Piemont door de beide Westersche mogendheden zou geholpen worden: deze zal 50 miljoen bedragen.

De conferentie tusschen den gouverneur van Lombardije en de afgevaardigden van den bond ter zake van de gerezene geschillen tusschen Oostenrijk en het kanton Tessin zullen binnen kort te Milaan plaats hebben.

Men hoopt, dat de door Oostenrijk aangenomene houding in de Oostersche quaestie er toe zal bijdragen om deze quaestie tot eene gunstige eindbeslissing te brengen.

De Kamer van Beijeren heeft in hare zitting van den 12 dezer besraadslaagd over eene leening tot dekking der oorlogskosten. De president van den raad merkte op, dat de hoop om weldra den vrede hersteld te zien, sedert eenige dagen meer en meer is toegenomen; maar dat het ook mogelijk is, dat de oorlog voortduren, ja zelfs een ernstiger karakter aannemen zal.

In dien stand van zaken achtte de regering het zoowel tegenover Beijeren als Duitschland, pligt, op alle gebeurtenissen voorbereid te zijn. Het gevraagde crediet zal strekken om het leger gereed te doen zijn en het te mobiliseren wanneer de bond zuks moet noodig oordeelen.

Het voorstel om het Deensche kabinet in staat van beschuldiging te stellen, dat reeds sedert lang voorzien werd, is eergister door zes leden ter bureau van de Folksting ingedeend.

De aanneming schijnt vrij zeker. Over Engeland zijn berichten uit Lissabon bekend geworden loopende tot den 9 dezer.

De Cortes hebben zich geconstitueerd. De heer Silva Carvalho, president van de kamer der pairs, neemt gedurende de afwezigheid van den heer Sanches Silva het voorzitterschap der Cortes waar. Men houdt het er voor, dat er gedurende deze zitting slechts eene zeer zwakke oppositie tegen het ministerie zal worden gevoerd, en dat het budget onmiddellijk in behandeling zal kunnen worden genomen. De begroeting sluit met een deficit van 1,639,375 fr. Maar de regering hoopt in de behoefte der openbare dienst te kunnen voorzien, en zulks met het oog op waarschijnlijk toeneeming der inkomsten van de schatkist.

De pakketboot *Severn* heeft de mail van Buenos Ayros van 2 December aangebracht. In die stad had de komst van twee afgezanten van Urquiza, om de regering over vreedelievende schikkingen te polsen, veel indruk gemaakt. Men verwachtte, dat in dit land commissien zoude worden benoemd; maar men verkeerde nog in het onzekere omtrent de voorgestelde grondslagen en de aangeboden voorwaarden.

De schepen zeer ver in hare eischen te gaan, en zulks met het oog op de moeilijkheid der positie, waarin Urquiza zich bevindt. Deze wankelde op zijn presidentiaal zetel; omdat hij door eene vijandelijke aanval bedreigd werd en door het congres verlaten is.

De berichten uit Rio Janeiro zijn van den 15 December. De geboortedag des Keizers is den 2en met veel plegtigheid gevierd geworden. De minister van Brazilië te Paragua, heeft eene beleediging ontvangen, waarvan het gevolg is geweest, dat de president dier republiek een decreet heeft uitgevaardigd luidende dat de havens van dien Staat gesloten zullen worden voor vreemde schepen. Don Pedro heeft een escader daarheen gezonden bestaande uit vijf stoomschepen en verscheidene andere oorlogsvaartuigen staande onder de bevelen van den vice admiraal Ferreira de Oliveira met volkomen volmagt om voldoening te vragen.

Depêches uit Triëst van Zaterdag 13 Januarij deelen berichten uit Bombay tot den 15 November jl. mede. Een afgezant der birmannen is te Calcutta bij den gouverneur een bezoek komen afleggen.

De Engelsche en Amerikaansche gevolmagtigden zijn te Hong King terug gekomen, zonder dat het hun is mogen gelukken, Pekin te bezoeken of de tractaten te hernieuwen.

De Keizerlijke troepen zijn in de nabijheid van Canton geslagen en hebben veel verlies geleden.

ENGELSCH POST.

Men leest in de *Daily News* van 15 Januarij.

De heer Cobden zal Woensdag e. k. te Leeds eene redevoering uitspreken over den oorlog. Hij zal echter niet optreden in hoedanigheid van volksvertegenwoordiger; maar als lid der maatschappij van de vrienden des vredes. Men wil, dat een adres houdende verzoek, dat de oorlog met kracht zal worden doorgezet in die meeting zal worden voorgedragen en verdedigd door een behoudsman, den heer Raines.

Men wilde ook, dat er aan Hare Maj. de Koningin een adres zal worden aangeboden houdende verzoek om van Ministers te veranderen.

DUITSCH POST.

De zending van kolonel Manteuffel schijnt ten einde gebracht te zijn; want deze staatsman, die te Weenen veel ijver aan den dag legde, zal binnen kort naar Berlijn vertrekken. Den 11 Januarij had hij de eer bij den Keizer ter tafel genoodigd te worden, en den volgenden dag bij graaf Westmoreland.

Verscheidene bladen, die onderscheidene onjuiste berichten omtrent de conferentie van 28 December mededeelden, brengen nu een ander nieuws op het tapijt. Het zou niets meer of minder gelden dan een tractaat of conventie, den 6 Januarij, tusschen den heer Manteuffel en prins Gortschakoff gesloten, eene conventie, waarbij Rusland zich verbinden zou om Oostenrijk niet aan te tasten.

Men spreekt van eene overwinning, die de Russen op de kozakken van Sadik-Pacha zouden hebben behaald en van hunnen voortgang in de Dobrutscha na Toultscha bezet en de Turken daaruit gejaagd te hebben.

De Secretaris der legatie van Parma, de heer Thomassin, is benoemd tot zaakgelastigde van dat hertogdom.

De senaat van Lubeck heeft bij een edict alle inlijving van vreemde troepen op zijn grondgebied verboden. Men verwacht een gelijk besluit der zijde van den senaat van Bremen.

Ook de hertogdommen Mecklenburg-Schwerin en Strelitz zouden dergelijke besluiten nemen.

Binnenland.

Gravenhage, 17 Januarij.

Z. M. heeft aan den gepensioneerden luitenant-kolonel der infanterie van het leger in Oost-Indië, F. E. Neubaus, vergoening verleend tot het aannemen en dragen van de versierselen, als officier van het Legioen van Eer, hem door Z. M. den Keizer der Franschen geschonken.

Z. M. heeft aan ieder der nagenoemde postiljons der opgeheven paardenposten, overeenkomstig art. 2 der wet van den 30sten April 1854 (Stbl. n. 74), een pensioen verleend van 75 's jaars, als aan: A. Ballegooijen, te Dordrecht, J. Berden, te Venlo, J. Bours, te Maastricht, P. H. Bohmen, te Susteren, P. Buitenhuis, te Amersfoort, J. Costerus, te Woerden, J. Crijnen, te Groot Zundert, K. van Deelen of van Delen, te Amerongen, C. van Duivenvoorden, te Postbrug, W. Emons, te Grave, B. Floor, te den Klomp, J. Hout, te Alkmaar, J. Janssen of Jansen, te Nijmegen, N. Janssen te Nijmegen, J. Jonkhans, te Arnhem, J. Keijzers, te Maastricht, H. Kijff, te Dordrecht, G. Kop, te Alphen, P. Krenk, te Arnhem, C. Kruif, te Helder, P. Kuyper, te Oudekerk, te Voerendaal, T. C. Meller, te 's Bosch, T. J. Munstinga, te Winschoten, M. H. Nieboer, te Winschoten, H. van Oijen of Ojen, te Amsterdam, C. Petersen, te Amerongen, A. van Raamsdonk, te 's Bosch, D. Radix, te Woerden, H. van Rechteren, te Meppel, W. Regtering, te Amsterdam, H. J. Roebroek, te Beek, J. A. C. Roebroek, te Beek, P. van Rijst, te Gouda, L. van Schel, te Bergen op Zoom, J. Schütten, te Zutphen, G. J. Smithuis, te Ootmarssum, M. Vastenhouw, te Harderwijk, H. Vielt, te Harderwijk, H. van Weyen Vinke, te Elburg, J. T. Weyden, te Elburg, A. Weyden, te Elburg, J. Weyden, te Elburg, H. van Wijk, te Dordrecht en W. J. Zuidwijk, te Gouda.

Z. M. heeft benoemd, tot directeur van het postkantoor te Zaandam, den heer P. Tetrode, thans commissie der posten van de 2de klasse, tot commissien der posten, van de 2de kl. den heer J. H. van Sonsbeek, thans commissie van de 2de kl. van de 3de kl., den heer T. Hoijer, thans surnumerair bij het vak der posten, tot surnumerairs bij het vak der posten, de heeren: P. F. de Frederici, te Deventer, G. F. Benning, te Zutphen, P. H. A. Slicher, te Vlissingen, en H. A. Thopasen, te Venlo.

Z. M. heeft aan den heer J. Bijnen een eervol ontslag verleend als landmeter der late kl. bij het kadaster te Zutphen, behoudens aanspraak op pensioen.

Z. M. heeft benoemd tot ontvangers der directe belastingen

en accijzen, te Beusichem, den heer J. Stam Jz., thans ontvanger te Voerendaal e. a., te Voerendaal e. a., den heer F. Luijpen, thans commissie der 1ste klasse van 's Rijks belastingen te Helmond.

Men wil thans weten, dat aan den heer van Franck, lid der Tweede Kamer, de portefeuille van Marine zou zijn aangeboden.

De *Echo Universel*, overnemende de berichten, die het *Goudsch Kronykske* over de zaak van Gibson zich uit Amerika deed schrijven, (zie ons No. 511) voegt er de volgende opmerkingen bij:

Het is te bejammeren, dat de zoogenaamde correspondent van het *Goudsch Kronykske* zich tot halve openhartigheid bepaalt en zich met het geven van vrij raadsof achtige ophelderingen te vreden stelt. De wijze, waarop de zinsneden aan elkander zijn geregen, doet aan de taktiek van Dom Bazile denken; althans is de historie ten eenemale onbegrijpelijk, die verhaald wordt van het schip, waarmede kapl. Gibson in Indië is aangekomen en dat gelijk men weet — verbeurd verklaard en door de overheid in Indië verkocht werd. Eenige bijzonderheden omtrent de uitrusting van dit schip, zouden mede niet onwelkom zijn. Welligt zal men dan te weten komen, wat men inderdaad van de moraliteit van Gibson hebbe te denken en van een Gouvernemen, dat niet aarzelt krachtig de vorderingen te ondersteunen van een verachtelijk avonturier, gelijk hij door de mannen van het *Goudsch Kronykske* wordt genoemd.

Wij lezen het volgende in de *Tijd*:

De *Amsterdamsche Ct.* zegt, dat haar in een partikulier schrijven wordt medegedeeld, dat een aantal kiezers in het district Almelo voor een lid der Tweede Kamer, in plaats van wijlen den heer de Man, hunne stem zullen uitbrengen op den heer mr. H. van Sonsbeek, oud-minister van Buitenlandsche Zaken en van Roomsche Katholieke Eeredienst.

De *Amst. Ct.* verzwijgt zorgvuldig, of dit partikulier schrijven haar uit het district Almelo geworden is. De partikuliere berichten, welke wij van daar ontvangen, maken met geen enkel woord melding van hetgeen door de *Amst.* ons ter kennis gebracht, en wij meenen, dat, zoo het eenigen grond had, onze vrienden ons daar toch wel niet geheel onkundig van zouden hebben gelaten. Geeft dit geene aanleiding tot de veronderstelling, dat het partikulier schrijven van de *Amsterdamsche* wel eens van elders dan uit het district Almelo zou kunnen herkomstig zijn van daar namelijk, waar men de waarschijnlijke benoeming van den heer van der Linden met leede oogen ziet, en men die benoeming, door de stemmen te verdeelen, gaarne welligt wel een weinig zou willen bemoeijelijken? Wij laten die beantwoording van die vraag aan anderen over, het zonderling bericht in de *Amsterdamsche* opgenomen, geeft ons echter het regt haar te stellen.

Hetgeen voorafgaat houdt geenzins in, dat het ons niet aangenaam zou zijn den achtenswaardigen van Sonsbeek naar de Tweede Kamer afgevaardigd te zien, 't zou ons een waar genoegen zijn den verdienstelijken oud-minister daar op nieuw in 't algemeen belang werkzaam te weten. Doch 't is, bij verkiezingen, de vraag niet, aan welke personen men, in 't algemeen genomen, liefst zijne stem zou willen geven - de vraag geldt het daar, welke der tegen over elkander gestelde kandidaten men liefst benoemd ziet. En daar het nu niet twijfelachtig is, tusschen welke twee kandidaten weldra in het district Almelo zal moeten gekozen worden, zoo meenen wij onze vrienden met bescheidenheid te moeten waarschuwen zich door geene kunstgrepen van hunne tegenpartij op een dwaalspoor te laten brengen, maar eenparig hunne stem uit te brengen op dien der beide tegen over elkander staande kandidaten voor welke zij de meeste sympathie gevoelen en door wien naar hunne overtuiging, het algemeen belang het best zal behartigd worden. Elke stem, die zij aan den heer mr. G. M. van der Linden zullen onthouden, om die uit te brengen op eenig persoon, die geen kans heeft van benoemd te worden, komt in 't voordeel van den tegenstander des algemeen geprefereerden kandidaats.

De *Amsterdamsche* afdeling van de *Nederlandsche Maatschappij tot bevordering van de afschaffing der slavernij*, hield jl. Woensdag in de Schotsche Zendingskerk te Amsterdam, eene openbare vergadering, waarin de heer Millard, zending uit Jamaica, verslag deed van den toestand der zwarte bevolking op dit eiland, voor veertien jaren, toen de slavernij in deze Britsche kolonie nog in wezen was, en de verandering, die sedert in den maatschappelijken toestand der bewoners gebracht is. Ter wederlegging van het gevoelen van hem, die beweren dat die vrijmaking der slaven het te gronde gaan der plantagien ten gevolge moet hebben, vees hij op Jamaica en andere Engelsche bezittingen, welke sedert de vrijmaking der slaven niet achteruit gegaan, maar veeleer in bloei zijn toegenomen. Jamaica, waar hij veertien jaren had doorgebracht, zoo getuigde spreker, levert een voorbeeld, welke gezegende gevolgen en heilrijke werking de afschaffing der slavernij heeft te weeg gebracht. De vreemde, die thans het eiland bezoekt, vindt plantagien, huizen en woningen aangelegd, die in volten eigendom aan de zwarte bevolking behooren. Hij vindt bosschen omgehakt, velden ontgonnen, wegen aangelegd, dorpen en huizen even schoon gebouwd als in Engeland; hij kan zyne bevinding niet onderdrukken; hoe die menschen eertijds slaven, onder de verdenking van hun bekent staand: De planters kunnen voldoende werkvolk vinden, de dagloonen zijn kort na de invoering der slavernij gedaald (de tegenwoordige prijs is 12 stuivers per dag aan elken arbeider), de neger werkt goed — hij eene goede behandeling en billijke helpoening doet, geeft arbeid (1). 2000 kinderen der zwarte bevol-

